

NOTAT

Finanstilsynet

8. maj 2023

Redegørelse om inspektion i Lægernes Bank A/S.

Indledning

Finanstilsynet var i januar/februar 2023 på inspektion i Lægernes Bank A/S (herefter banken). Inspektionen var en ordinær inspektion, hvor de væsentligste risikoområder blev gennemgået ud fra en risikobaseret vurdering, og hvor der blev lagt størst vægt på de områder, der havde den største risiko.

Sammenfatning og risikovurdering

Lægernes Bank ejes af Lægernes Pension, og bankens målgruppe er medlemmerne af Lægernes Pension.

Banken er en nichebank, der rådgiver sine kunder digitalt samt ud fra to fysiske lokationer, på henholdsvis Frederiksberg samt i Aarhus.

Produktpaletten omfatter almindelige indlånsprodukter, investeringsprodukter samt udlånsprodukter, primært omkring boligfinansiering, hvor bankens seneste produkt "Lægernes Boliglån" har medvirket til en særdeles kraftig udlånsvækst siden 2021.

Produktet "Lægernes Boliglån" tilbydes alle kunder, og er et alternativ til traditionel realkreditfinansiering.

Bankens udlån i pct. af arbejdende kapital har historisk været en del under sammenlignelige institutter, men er steget drastisk de seneste halvandet år, hvorfor udlånet nu ligger betydeligt over sammenlignelige gruppe 3-institutter.

Bankens basisindtjening og -indtægter var tidligere højere end eller på niveau med sammenlignelige institutter, men siden 2. kvartal 2022 har bankens basisindtjening været lavere end disse. Basisindtægterne har været lavere end sammenlignelige institutter siden 3. kvartal 2021.

På trods af indførelsen af Lægernes Boliglån, har banken ikke formået at forbedre sine nettorentindtægter i pct. af balancen, selvom udlån nu fylder en større del af balancen.

Bankens tabskapacitet i forhold til egentlig kernekapital er faldet betydeligt i 2022 i forhold til 2021, og udgør nu den laveste tabskapacitet blandt gruppe 3-institutter. Samtidigt er bankens udlån og garantier i pct. af kernekapital steget betydeligt, og ratioen er gået fra at være under benchmark i 2021, til at være den højeste blandt gruppe 3-institutterne i 2022.

I 2021/2022 er banken gået fra at have færre klassifikation 2b kunder (kunder med visse svaghedstegn) end sammenlignelige institutter, til at have flere end disse, og ultimo 2022 udgør andelen 42,8 pct.

Finanstilsynet gennemgik i alt 105 eksponeringer, heraf 61 eksponeringer med kunder, der havde fået bevilget produktet "Lægernes Boliglån".

I boligsager har banken fået et påbud om, at banken skal sikre, at banken følger bekendtgørelsen om god skik for boligkredit, og tager individuelt stilling til, om egenfinansieringen er passende for den enkelte kunde. Bankens skal tilpasse kreditpolitikken i forhold til dette.

Banken har desuden fået et påbud om at sikre, at der udarbejdes et betryggende og retvisende beslutningsgrundlag ved alle bevillinger, og banken skal sikre, at den opgør alle relevante nøgletal korrekt, herunder reel formue på sine kunder på en ensartet og konsistent måde, så banken har et retvisende billede af sine risici. Desuden skal banken sikre, at den forholder sig kritisk til alle relevante nøgletal inden bevilling.

Bankens implementering af produktet "Lægernes Boliglån" øger kompleksiteten i forhold til bankens styring og opgørelse af risici, herunder markeds- og likviditetsrisici, samt overvågning og kontrol i 2. forsvarslinje. Dette er dog ikke modsvaret af organisatoriske eller ressourcemæssige tiltag i banken.

For banken er der væsentlige renterisici forbundet med produktet "Lægernes Boliglån", og banken har fået et påbud om, at banken skal opgøre renterisiko forbundet med førtidsindfrielsesoptionen, herunder ved anvendelse af reverse stresstest, til identifikation af scenarier som kan give anledning til væsentlige tab for instituttet.

Bankens renteswaps til afdækning af boliglån er til fair value, imens boliglånene er til amortiseret kostpris. Banken har fået et påbud om at anvende en mere konservativ metode til opgørelse af solvensbehov på renterisiko uden for handelsbeholdningen, der i tilstrækkelig grad tager højde for den regnskabsmæssige asymmetri.

Banken har endvidere fået et påbud om, at banken skal anvende en anden metode til opgørelse af solvensbehov på markedsrisiko, enten ved at anvende fuld rammeudnyttelse eller ved anden tilstrækkeligt konservativ metode.

Bankens forretningsmodel vurderes at være sat under et væsentligt pres, blandt andet gennem udbud af produktet "Lægernes Boliglån", der har genereret en vækst i bankens udlån, der overstiger pejlemærket i tilsynsdiamanten.

Banken har fået et påbud om, at bestyrelsen skal uddybe og præcisere forretningsmodellen med beskrivelse af væsentlige forretningsområder, ligesom rammer og mål skal opdateres, så bestyrelsens ønsker hertil udtrykkes operationelt.

Samlet fører dette til en risikooplysning, idet banken er sårbar ved et konjunkturtilbageslag, og en høj udlånsvækst udgør en forøget risiko og stiller krav til bankens kreditstyring, hertil kommer markeds-, rente- og fundingrisici, ligesom det kræver, at organisationen tilpasses, så risici styres, kontrolleres og rapporteres på forsvarlig vis i banken. Bankens forretningsmodel vurderes at indeholde en række uholdbare elementer, herunder forventning om en udlånsvækst der overskrider tilsynsdiamantens grænse, og hertil kommer bankens økonomiske udvikling i 2021 og 2022. Banken bør forbedre profitabiliteten af forretningsmodellen og sikre en holdbar forretningsmodel i forhold til kompetencer og risici.

Bankens risikostyringsfunktion og compliancefunktion (2. forsvarslinje) er forankret i koncernfunktioner via dobbeltansættelser.

Banken har fået et påbud om at sikre, at der indføres tilstrækkelige kompenserende foranstaltninger, så der sker en betrykkende kontrol af de aktiviteter, der hidrører bankens finans- og økonomifunktionen, idet finans- og økonomidirektøren tillige er risikoansvarlig.

Banken fik desuden et påbud om, at banken skal sikre, at den complianceansvarlige fungerer uafhængigt, og rapporterer direkte til bankens direktion og bestyrelse.

Banken har fået flere påbud på risikostyrings- og complianceområdet, med henblik på at sikre, at der er et samlet overblik over banken og bankens samlede risici, med henblik på at kunne vurdere, om der er en betryggende styring heraf.

Derudover skal banken sikre, at der afsættes tilstrækkelig tid og ressourcer til udførelse af risikostyringsfunktionens opgaver, herunder at der sikres en tilstrækkelig dybdegående og uafhængig udførelse af opgaver, samt sikre, at der foreligger en rapportering, der er et brugbart værktøj for bestyrelsen.

Banken har tillige fået et påbud om, at den risikoansvarlige skal sikre, at der i banken sker en forsvarlig styring af likviditetsrisiciene, og herunder sikre, at grænser løbende revurderes.

På likviditetsområdet har banken fået påbud om at sikre, at forretningsgangen på likviditetsområdet afdækker væsentlige aktiviteter på likviditetsområdet, og at forretningsgangene korrekt afspejler ansvarsfordelingen mellem funktioner og beskrivelse af opgaver i henhold til ledelsesbekendtgørelsen.

Banken benytter sig i vid udstrækning af dobbeltansættelser, og dermed fælles koncerninterne stabsfunktioner.

Bankens dybe integrering i koncernen og dens udbredte anvendelse af dobbeltansættelser indebærer en risiko for, at der ikke er tilstrækkeligt fokus på bankens specifikke behov. Banken har derfor fået et påbud om, at der sker tilstrækkelig identificering, registrering af potentielle interessekonflikter, herunder som følge af dobbeltansættelser eller manglende funktionsadskillelse, med henblik på betryggende håndtering heraf. Derudover skal banken sikre, at der indføres tilstrækkelige kompenserende foranstaltninger i de tilfælde hvor der opstår interessesammenfald.

Finanstilsynet har påbudt bestyrelsen og direktionen, at træffe foranstaltninger til sikring af en klar organisatorisk struktur med en veldefineret, gennemskuelig og konsekvent ansvarsfordeling, og til at skabe klarhed over de ressourcer, der er nødvendige for den rette gennemførelse af bankens virksomhed, og hensigtsmæssig anvendelse af disse.

Bestyrelsen har modtaget et påbud om at sikre, at bestyrelsesprotokollerne dokumenterer de på møderne førte drøftelser, herunder væsentlige risikovurderinger og forudsætninger for de truffe beslutninger, så protokollerne fremstår som dækkende beslutningsreferater.

Banken har endvidere fået et påbud om at sikre, at eksponeringer, både ved nybevilling, forhøjelser og genforhandlinger, som udgør over to pct. af kapitalgrundlaget i banken, indstilles til og bevilges i bestyrelsen. Samtidig skal det sikres, at der ikke afgives beføjelser i organisationen, der overstiger direktionensinstruksen.

Banken har tillige fået et påbud på at sikre, at der sker en systematisk opsamling af alle afvigelser og undtagelser til kreditpolitikken, herunder også for erhvervs kunder, så der sker en korrekt rapportering.

Finanstilsynets gennemgang af eksponeringer gav anledning til nye nedskrivninger på 1,1 mio. kr.

Banken har fået et påbud om, at banken skal sikre en forsvarlig og korrekt opgørelse af det individuelle solvensbehov, og udbygge argumentationen med relevante analyser, dokumentation og talmæssige forudsætninger, så bestyrelsen har en reel mulighed for at vurdere og kontrollere solvensbehovet.

På baggrund af inspektionen vurderer Finanstilsynet, at det af banken opgjorte solvensbehov den 31. december 2022 på 12,7 pct. ikke er tilstrækkeligt til afdækning af bankens risici. Banken skal øge solvensbehovet med 3,3 procentpoint til i alt 16,0 pct., som følge af tillæg på markeds- og renterisici, risikostyrings- og compliancerisici, samt uklar organisatorisk struktur og manglende funktionsadskillelse. Finanstilsynet vurderer dette som dækkende.

Banken er nu så dårligt kapitaliseret, at den hverken vil kunne klare et hårdt makroøkonomiske scenarie eller rentestødsscenario. Det er meget usædvanligt i sektoren. Banken vil snarest nedbringe rammerne for renterisiko og dermed behovet for kapitaldækning af denne risiko. Herved vil den solvensmæssige overdækning blive forbedret. Banken har endvidere efterfølgende fået tilført 100 mio. kr. i supplerende kapital fra sin modervirksomhed. Herefter kan banken opfylde et hårdt makroøkonomiske scenarie og et rentestødsscenario.